

- необхідно враховувати досвід європейських країн, щодо податкових пільг тим підприємствам, що застосовують програми участі працівників у прибутках підприємства;

- необхідно підвищувати довіру громадян до недержавного пенсійного забезпечення, на законодавчому рівні забезпечити безпеку і надійність для збереження пенсійних внесків громадян.

Імплементация МСФЗ «Виплати працівникам», забезпечення нормативно-правової бази для роботи стандарту, впровадження позитивної міжнародної практики обліку, дозволить гармонізувати облік виплат працівникам та підвищить рівень ефективності управління ресурсами на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Віннічук Юрій. Як українцю назбирати на пенсію. URL: https://biz.censor.net/resonance/3223530/yak_ukrantsyu_nazbirati_na_pensyu (дата звернення 10.11.2020).

2. Сковрунська Т. В. Гармонізація національної системи розрахунків з оплати праці за міжнародними стандартами / Т. В. Сковрунська, С. В. Тивончук. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(4). С. 229-236. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(4\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(4)_37).

3. ТОП 10 недержавних пенсійних фондів за результатами їх діяльності - аналіз УААПФ. URL: <http://www.vseswit.com.ua/ua/news/439.html> (дата звернення 29.09.2020).

УДК 657

Шевчук Віра Романівна

*к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
економічного факультету,*

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

ВИКЛИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Процес впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, який був задекларований і започаткований більше двадцяти років тому, постійно перебуває під впливом тих чи інших викликів, які, в свою чергу, є об'єктом вивчення українських науковців.

Проблеми, пов'язані з переходом до МСФЗ в Україні на більш ранніх стадіях цього процесу, були ґрунтовно досліджені Р. Кузіною, яка констатувала: «Непрямі ознаки переходу на МСФЗ свідчать про формальне ставлення: відсутність змін у балансовій вартості основних фондів, статей доданого капіталу, відстрочені податки не відображаються; резерв сумнівних боргів та забезпечення на відпустки не створюються» [1]. Таким чином, на початковому етапі впровадження МСФЗ в Україні фінансова звітність характеризувалася низькою якістю представлення інформації, адже «незважаючи на те, що

підприємства отримали маркування «відповідають МСФЗ», насправді вони не змогли завершити перехід від до фінансової звітності за МСФЗ» [1].

Як зазначають Д. Янг, Н. Какабадзе та Д. Лозовський, на початку процесу обов'язкового впровадження МСФЗ в Україні фінансові менеджери були серйозно стурбовані витратами, пов'язаними із запровадженням МСФЗ. «Ці витрати стосуються навчання, інструктажу щодо прийняття МСФЗ та перекладу чинних МСФЗ, змін у програмних системах, ведення обліку для різних цілей, крайніх термінів прийняття МСФЗ та надання консультаційних послуг» [2]. Результати дослідження показують, що «Єдиним фактором, який робить МСФЗ більш-менш актуальними для України, є фактор потреб у бухгалтерському обліку. Найвигіднішою характеристикою фактору облікових потреб для української компанії є збільшення прямих іноземних інвестицій та міжнародних запозичень, наданих українському уряду. Однак результати показують, що МСФЗ дуже актуальні лише для компаній з міжнародним фінансуванням, тоді як важко обґрунтувати необхідність використання МСФЗ для інших українських компаній» [2].

Про неадекватне адміністративне навантаження порівняно з отриманими доходами для малих та середніх підприємств (МСП) щодо застосування МСФЗ йшлося у дослідженні, що ґрунтується на прикладі Чехії та України, та було проведене М. Пасековою, Л. Мюллеровою, Й. Стругалем та Л. Чижевською. На думку авторів, «лише невеликий відсоток МСП насправді зацікавлений у правдивому і неупередженому представленні інформації. Проте більшість компаній використовують бухгалтерський облік лише для того, щоб надати дані, необхідні для розрахунку податкової бази; МСП рідко використовують бухгалтерську інформацію для управлінських цілей. МСП в обох країнах слабо зацікавлені у звітуванні згідно з МСФЗ» [3].

Отож, основним викликом обов'язкового впровадження МСФЗ в Україні на більш ранніх стадіях було надмірне адміністративне навантаження, пов'язане з невідповідністю кваліфікації бухгалтерського персоналу та неадекватністю інформаційних облікових систем в умовах нерозуміння управлінським персоналом переваг від впровадження МСФЗ, особливо для МСП. Потреба обов'язкового переходу до обліку за міжнародними стандартами розглядалася здебільшого як необхідна умова надання кредитів Україні міжнародними фінансовими організаціями.

Підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС [4] ознаменувало новий етап у поширенні міжнародних стандартів обліку в Україні з орієнтацією на обов'язкове впровадження МСФЗ передусім для підприємств, що становлять суспільний інтерес. На цьому етапі вже були створені достатньо ефективні правові та інституційні підвалини процесу впровадження МСФЗ державними регуляторами.

Водночас, як вважає Л. Богуцька, правова основа для більш широкого обов'язкового впровадження МСФЗ в Україні, яка закладена в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5] «є важливою, але лише як перший крок до подальших реформ системи бухгалтерського обліку в Україні на шляху її наближення до європейських стандартів» [6]. На її думку,

«подальші заходи повинні охоплювати формування попиту на якісну фінансову інформацію з позицій потенційних та реальних власників» [6].

Т. Розіт та А. Чорна наголошують на необхідності подальшого розширення впровадження МСФЗ, що прискорить європейську інтеграцію України. Дослідники вважають, що процес подальшого впровадження МСФЗ суб'єктами господарювання повинен відбуватися шляхом посилення законодавчого контролю. Зокрема, дослідники пропонують «розширення переліку підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність згідно з МСФЗ» [7]. Крім того, вони пропонують «посилити мотивацію підприємств, орієнтованих на експорт на зовнішні ринки, особливо на ринок Європейського Союзу, до використання МСФЗ в бухгалтерському обліку» [7].

М. Лучко та Н. Мельник зауважують, що «перехід на МСФЗ не лише пов'язаний з технічними труднощами, але й ускладнює організацію бухгалтерського обслуговування на підприємстві та впливає на процеси управління, які спираються на бухгалтерські звіти та показники» [8]. З переходом до міжнародних стандартів перед керівництвом підприємства виникає проблема пошуку кваліфікованих кадрів, навчання працівників бухгалтерських служб або залучення консалтингових компаній на умовах аутсорсингу. Крім того, суб'єкти господарювання суттєво стурбовані очікуваною звітністю у форматі iXBRL.

Т. Косташ також наголошує, що процес трансформації фінансової звітності, її складання на основі таксономії згідно з МСФЗ та подання в єдиному електронному форматі вимагає значних зусиль, але запровадження міжнародних стандартів підвищить прозорість та ефективність управління, забезпечить доступ до зовнішніх ринків та залучення іноземних інвестицій [9].

Т. Мілко підсумовує, що «серед найпоширеніших проблем, які призводять до порушення строків та якості підготовки звітності, є низький рівень кваліфікації персоналу, який не має достатнього рівня експертизи з питань обліку за МСФЗ, надмірне навантаження на наявні кадри та нерозуміння ними цінності МСФЗ, що спричинює внутрішній опір до змін з боку працівників» [10].

Таким чином, сучасним викликом впровадження МСФЗ в Україні є потреба посилення попиту на якісну фінансову звітність з боку потенційних інвесторів і кредиторів. Удосконалення звітності за МСФЗ повинно супроводжуватися одночасним підвищенням кваліфікації бухгалтерського персоналу і подоланням спротиву щодо нерозуміння переваг звітування за міжнародними стандартами з боку керівного управлінського персоналу. Також важливо уникнути надмірного адміністративного навантаження, пов'язаного зі складанням звітності на основі таксономії згідно з МСФЗ та поданням її у форматі iXBRL. Водночас, в якості основного аргументу на користь подальшого поширення МСФЗ в Україні повинне бути посилення євроінтеграційних процесів з відповідним розширенням можливостей вітчизняних підприємств в залученні кредитів, іноземних інвестицій і виходом на зовнішні товарні ринки та ринки капіталів.

Список використаних джерел

1. Kuzina, R. *Implementation of International Financial Reporting Standards in Ukraine. Accounting and Management Information Systems*. 2014. №13 (2). С. 400-422.

2. Yang J., Kakabadse N., & Lozovskyi D. International Financial Reporting Standards (IFRS) as a change agent in Ukraine. *Journal of Governance and Regulation*. 2013. №2 (3). С. 139-151.
3. Paseková M., Müllerová L., Strouhal J., & Chyzhevska L. IFRS for SMEs: Challenge for Emerging Countries? Case of Czech Republic and Ukraine. *International Journal of Economics and Management Engineering*. 2010. №4 (6). С. 1410-1413.
4. Association agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. European Union, Ukraine. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.161.01.0003.01.ENG
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
6. Bogutskaya L. Topical issues of preparing financial reporting for IFRS: today's challenges and tasks. *Economy and Society*. 2017. №12. С. 1302-1206.
7. Rozit T., Chorna A. The problems and chronology of integration of International Financial Reporting Standards into Ukrainian National Accounting Regulations (Standards). *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University Series: Economy and Management*. 2019. №30 (69). С. 154-158.
8. Лучко М., Мельник Н. МСФЗ-звітність: практичні аспекти переходу. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. Вип. 4. С. 42–53.
9. Косташи Т. Перехід суб'єктів господарювання на мсфз: проблемні аспекти формування звітності. *Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context*. 2020. № 1. С. 97-100.
10. Мілко Т. Один у полі не воїн. KPMG. 2020. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/blogs/home/posts/2020/02/odyn-u-poli-ne-voyin.html>